

Отримано: 2 грудня 2019 року

Прорецензовано: 9 грудня 2019 року

Прийнято до друку: 11 грудня 2019 року

e-mail: starova_elena@nuczu.edu.ua

DOI: 10.25264/2519-2558-2019-8(76)-43-46

Старова О. О., Промська А. С., Мостицька А. А. Актуалізація концепту українсько-російського конфлікту у дискурсі служби новин BBC. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 8(76), грудень. С. 43–46.

УДК: 811.111'42:316.6

Старова Олена Олександрівна,
кандидат філологічних наук
Промська Альона Сергіївна,
кандидат філологічних наук
Мостицька Альона Андріївна,
Національний університет цивільного захисту України

АКТУАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ У ДИСКУРСІ СЛУЖБИ НОВИН BBC

У статті вперше здійснено розгляд концепту УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ та особливостей його мовної репрезентації на матеріалі публікацій за 2014–2018 рр. однієї з провідних світових англомовних служб новин – British Broadcasting Corporation (BBC). З'ясовано, що в структурі поданого концепту можна виокремити п'ять субконцептів: ВІЙСЬКОВЕ ПРОТИСТОЯННЯ Й БОРОТЬБА ЗА ТЕРИТОРІЇ, ЕКОНОМІЧНЕ ПРОТИСТОЯННЯ, МЕДІЙНА (ІНФОРМАЦІЙНА) ВІЙНА, МОВНА ВІЙНА, БОРОТЬБА ЗА РЕЛІГІЙНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. Кожен із них містить такі смислові компоненти, як «сторони конфлікту», «способи взаємодії», «суб'єкти впливу», «об'єкти впливу», «негативні наслідки», «локуси» та «способи вирішення конфлікту». Продемонстровано, що всі ці елементи вербалізуються через стандартизований набір лексем, які представляють як онтологічну (факти), так і почасти аксіологічну (ціннісні орієнтири, ідеологічне спрямування) та емоційно-експресивну складові, поєднання яких і дозволяє журналістам успішно формувати громадську думку.

Ключові слова: дискурс, концепт, мовний репрезентант, номінативне поле, периферія концепту, субконцепт, українсько-російський конфлікт, ядро концепту.

Olena Starova,
Ph.D. in Philology
Alona Promska,
Ph.D. in Philology
Alona Mostytska,
The National University of Civil Defence of Ukraine

ACTUALISATION OF THE UKRAINE-RUSSIA CONFLICT CONCEPT IN THE BBC DISCOURSE

At present, the theory of concepts is one of the leading in Ukrainian linguistics and attracts attention of many scientists. In particular, researchers study the representation of various concepts in Ukrainian and international mass medias. However, the UKRAINE-RUSSIA CONFLICT concept, which was actualised in 2014, is currently left out of the attention of scholars. The paper aims to describe the structure of the concept and the features of its language representation in reports of British Broadcasting Corporation (BBC), one of the most popular English news services in the world, for 2014–2018.

In the analysed BBC materials, the UKRAINE-RUSSIA CONFLICT concept clearly divides into such subconcepts as MILITARY CONFRONTATION AND FIGHT FOR TERRITORIES, ECONOMIC STANDOFF, MEDIA WAR (INFORMATION WAR), LANGUAGE WAR, STRUGGLE FOR RELIGIOUS INDEPENDENCE. Each of them contains such semantic components as parties to the conflict, ways of interaction, agents of influence, objects of influence, negative consequences, locations and conflict resolution. All these elements are actualised through the set of lexemes that represent ontological (facts), axiological (values and ideological orientations) and expressive constituents, the combination of which allows journalists to form public opinion successfully.

The authors argue that in the language representation of the UKRAINE-RUSSIA CONFLICT concept BBC journalists remain quite restrained and try to avoid clear assessments. Nevertheless, due to mass medias striving for combining informational content with imagery and expressiveness, elements of emotional, evaluative and expressive connotation become apparent in some materials of the news service.

Key words: concept, concept core, concept periphery, discourse, language representative, nominative field, subconcept, Ukraine-Russia conflict.

З кінця 2013 – початку 2014 рр., після Революції гідності, під час якої український народ засвідчив своє бажання інтегруватися в європейський простір як економічно, так і ідеологічно, відбувається розгортання масштабного та багатоаспектного конфлікту України з Російською Федерацією, що агресивно виступила проти європейського вектору розвитку нашої держави. Найтрагічнішими сторінками цього протистояння є «гібридна війна» на сході України та анексія Криму. Масштабність і тривалість цього конфлікту зробили його однією з ключових тем світової політики, дипломатії, а також медійної сфери: повідомлення про розвиток українсько-російських відносин регулярно з'являються в провідних світових ЗМІ. При цьому мас-медіа намагаються сформувати власне бачення подій на сході України для своїх реципієнтів. З огляду на це, на нашу думку, наразі доцільно говорити про активне формування як в українському, так й у світовому медійному дискурсі концепту УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ.

Наразі в українському мовознавстві поняття концепту є одним із провідних і привертає значну увагу науковців. Зокрема, дослідники активно розглядають реалізацію саме в мовленні ЗМІ різноманітних концептів, наприклад ЄВРОПА (Я. Прихода [10]), УКРАЇНА, СВОБОДА, БОГ, ДУША та ПАМ'ЯТЬ (Л. Василик [1]), СВОБОДА СЛОВА (Т. Печончик [7]), ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА (О. Старова [12]) тощо. Велике значення, на наш погляд, нині має ґрунтовне вивчення актуалізації концепту УКРАЇНА в сучасному англомовному газетному дискурсі (Т. Мудраченко [6]). Однак концепт УКРА-

ІНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ, який актуалізувався у 2014 р., наразі залишається поза увагою науковців. Проте його дослідження є надзвичайно актуальним, адже дозволяє розкрити ті уявлення й ставлення до трагічної сторінки в історії України, які побутують у сучасних іноземних мас-медіа й стають елементами картини світу англомовних реципієнтів.

Відповідно ми маємо на меті з'ясувати особливості актуалізації концепту УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ в матеріалах британської служби новин BBC.

Об'єктом дослідження виступають текстові матеріали, присвячені українсько-російським відносинам, англомовного сайту BBC, а **предметом** вивчення – репрезентанти концепту УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ, наявні в розглянутих текстах. Матеріалом для дослідження є публікації з рубрики *Ukraine conflict* сайту www.bbc.com за 2014–2018 рр.

Теоретико-методологічне підґрунтя роботи становлять праці дослідників, які займалися вивченням мовно-концептуальних картин світу та концептів як одиниць людської когніції (В. Іващенко, В. Карасик, В. Маслова, П. Мацьків, З. Попова та І. Стернін, В. Старко та ін.). У розумінні концепту ми схилиємося до культурологічного підходу й трактуємо його вслід за М. Скаб як «абстрактну одиницю ментального рівня, яка відображає зміст результатів пізнання людиною навколишнього світу і в якій зосереджено відомості про об'єкт та його властивості, про те, що людина знає чи думає про навколишній світ» [10, с. 27]. При цьому ми поділяємо думку В. Маслової про необхідність розрізнення в концепті ядра та периферії [4, с. 55] й позицію В. Карасика щодо виокремлення в будові концепту трьох складових: поняттєвої («мовної фіксації» концепту, його позначення, опису, структури ознак, дефініції, зіставних характеристик конкретного концепту відносно того чи того ряду концептів, які ніколи не існують ізольовано), образної (зорові, слухові, тактильні, смакові, нюхові характеристики предметів, явищ, подій, відображених у нашій пам'яті, релевантні ознаки практичного знання) та ціннісної (важливість цього психічного утворення як для індивідуума, так і для колективу) [3, с. 107]. Окрім того, на підставі міркувань В. Іващенко та П. Мацькова виділяємо субконцепти як менші за обсягом складові концептів [2; 5]. Водночас одним із ключових у нашому дослідженні вважаємо також поняття *номінативне поле концепту*, розуміючи його вслід за З. Поповою та І. Стерніним як сукупність мовних засобів, які об'єктивують концепт у певний період розвитку суспільства [8, с. 66]. З огляду на те, що в мовленні концепти об'єктивуються через певні лексичні, фразеологічні та синтаксичні одиниці, які в когнітивній лінгвістиці позначають багатьма різними термінами (*виразник концепту, актуалізатор концепту, активатор концепту, вербалізатор, мовний виразник, засіб вербалізації, засіб мовної репрезентації*) [11], для їх найменування ми послуговуватимемося передусім лексемами *вербалізатор* та *мовний репрезентант*.

Проаналізовані тексти англомовного інтернет-ресурсу BBC засвідчують, що українсько-російська «гібридна війна», як пропонують характеризувати протистояння двох держав в українському політикумі та ЗМІ, дістає передусім максимально нейтральну номінацію *Ukraine conflict*, що слугує навіть назвою цілої рубрики, присвяченої Україні, на сайті британської служби новин. Така назва, на нашу думку, децю затуманює зміст концепту й робить сутність конфлікту незрозумілою для читача за первинного сприйняття.

Загалом англомовні ЗМІ є надзвичайно обережними щодо кваліфікування сутності й масштабів конфлікту, використовуючи номени *conflict in eastern Ukraine, eastern Ukraine conflict, Ukraine crisis, confrontation*, тобто здебільшого намагаються оминати питання щодо активної й безпосередньої участі Росії як повноправної сторони конфлікту, наприклад: “Since the beginning of the **Ukraine conflict**, both pro-Russian rebels and Ukrainian forces have relied heavily on drones for surveillance and reconnaissance” (<https://www.bbc.com/news/av/world-europe-32085542>), “The Kiev government, supported by the EU and US, remains in a **tense confrontation with Russia**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-35577726>), “Ukraine **crisis**: Five soldiers killed in clashes in east” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-45287889>). Винятком є визнання окупації території на сході України та анексії Криму: “Ukraine’s parliament has passed a law defining areas **seized by pro-Russian separatists in the east of the country as temporarily occupied by Russia**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-42741778>), “Those on the list – barred from visiting Ukraine – mostly support **Russia’s annexation of Crimea and the pro-Russian insurgency in eastern Ukraine**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-36099885>).

Частотними лексемами на позначення взаємин між двома державами є евфемізми *tension* та *hostility*, а також метафора *frosty relations*: “**Tensions** at sea between Russia and Ukraine” (<https://www.bbc.com/news/av/world-europe-45834197>), “The rise in **tensions** between Kiev and Moscow comes just weeks after Ukraine and the separatists exchanged hundreds of prisoners...” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-42741778>), “Huge external pressures remain – not least **hostility from Moscow**...” (<https://www.bbc.co.uk/programmes/b0b0bjt9>), “The **hostility** between Russia and Ukraine has spread to cultural life as a whole...” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-33863697>), “**Frosty Russia-Ukraine relations** have hit goods traffic” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-35577726>).

Найпотужнішим за смисловим навантаженням у цьому ракурсі постає метафоричний номен *east’s ‘frozen war’*, однак контекст дає зрозуміти, що йдеться лише про протистояння українських військ та проросійських сепаратистів: “Outbreaks of **fighting** between **pro-Russian rebels** and the **Ukrainian army** frequently violate the truce and lives are still being lost, two years after the **conflict** broke out” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-35990401>). Росія фігурує як агресор лише в разі цитування українських джерел: “**Ukraine crisis**: Kiev defines Russia as ‘**aggressor**’ state” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-42741778>).

При цьому концепт УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ чітко розділяється в текстових матеріалах BBC на п'ять субконцептів: ВІЙСЬКОВЕ ПРОТИСТОЯННЯ Й БОРОТЬБА ЗА ТЕРИТОРІЇ, ЕКОНОМІЧНЕ ПРОТИСТОЯННЯ, МЕДІЙНА (ІНФОРМАЦІЙНА) ВІЙНА, МОВНА ВІЙНА, БОРОТЬБА ЗА РЕЛІГІЙНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. Кожен із них містить такі смислові компоненти, як «**сторони конфлікту**» (Україна та Росія / Москва, у ролі посередників, миротворців між якими постають ЄС та США) – «**способи взаємодії**» (воєнні дії, санкції, ембарго, обмеження, заборони на в'їзд, отримання Україною озброєння із Заходу тощо) – «**суб'єкти впливу**» (влада обох держав, військові) – «**об'єкти впливу**» (український народ, зокрема військові та жителі зони ведення бойових дій, сепаратисти, підсанкційні російські посадовці, бізнесмени й зірки шоу-бізнесу тощо) – «**негативні наслідки**» (загибель і поранення військових і мирних жителів, економічні збитки, втрата території) – «**локуси**» (передусім Донбас / схід України й Крим, Україна загалом) – «**способи вирішення конфлікту**» (переговори, Мінські угоди, реінтеграція, санкції). Ці елементи вербалізуються через доволі стандартизований та обмежений

набір лексем, що представляють як онтологічну (факти), так і почасти аксіологічну (ціннісні орієнтири, ідеологічне спрямування) складові, поєднання яких і дозволяє успішно формувати громадську думку.

З огляду на те, що близько 80 % розглянутих текстових матеріалів присвячено саме воєнним діям та боротьбі за територію, можемо говорити, що ядром концепту УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ постає саме субконцепт ВІЙСЬКОВЕ ПРОТИСТОЯННЯ Й БОРОТЬБА ЗА ТЕРИТОРІЮ. Це цілком закономірно, адже воєнні дії є наразі провідними в «гібридній війні» між двома державами й на них зосереджено найбільшу увагу як політиків, так і представників ЗМІ. Ключовими лексемами для вербалізації цього субконцепту є *battle, clashes, conflict, fight / fighting, war*. Наприклад: “Ukraine **fighting** at lowest level since **conflict** broke out” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-34184945>), “**Clashes** have left nearly 5,400 people dead since April, the UN says” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-31158925>). Репрезентант *war* фігурує найрідше й часто взятий у лапки як цитата з висловлювань українських політиків: “On Monday a court in Kiev found Yerofeyev and Alexandrov guilty of waging an ‘**aggressive war**’ against Ukraine” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-36078581>).

Безпосередні представники сторін конфлікту дістають повторювані найменування *Ukrainian soldiers / warriors / Ukrainian army / troops / forces* та *pro-Russian rebels / separatists, pro-Russian authorities, Russian ‘volunteers’, Russian-backed militants / troops*: “In eastern Ukraine, sporadic clashes continue in parts of Donetsk and Luhansk, where **pro-Russian rebels** face **Ukrainian government troops**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-25182823>), “For the first time since the beginning of Ukraine’s conflict with **Russian-backed militants**, there is tangible hope” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-34184945>), “Ukrainian President Petro Poroshenko said **Ukrainian forces** had been attacked with high-calibre artillery. <...> On Saturday two **Ukrainian soldiers** and two **rebels** were killed in a clash” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-45287889>), “Moscow denies sending **troops** and weapons to help **separatists** in the conflict, but admits that **Russian ‘volunteers’** are helping the **rebels**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-45794963>).

При цьому негативний вплив воєнного протистояння описують передусім за допомогою лексем *casualties, deaths, displace, injuries, kill, loses, lost, violence, wound*: “Since April 2014, 9,553 people have been **killed** in eastern Ukraine, including 2,000 civilians. Another 22,137 have been **wounded** and 1.1 million others externally **displaced**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-25182823>), “The UN’s human rights agency said there were at least 105 **deaths** and 308 **injuries** among civilians from mid-May to mid-August” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-34184945>), “Outbreaks of fighting between pro-Russian rebels and the Ukrainian army frequently **violate** the **truce** and **lives** are still being **lost**, two years after the conflict broke out” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-35990401>).

Як способи вирішення конфлікту в матеріалах англомовних ЗМІ фігурують передусім *Minsk ceasefire, reintegration, sanctions, swap*: “What became known as **Minsk Two** was then signed in February 2015 with a commitment to remove heavy weapons” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-25182823>), “When Ukraine and Russia-backed rebels signed a **ceasefire deal in Minsk** in February, they agreed to withdraw heavy weapons, creating a separation line between the two sides” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-32173627>), “The Russian and Ukrainian leaders have had a telephone conversation over the fate of jailed high-profile prisoners, raising the possibility of a **swap**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-36078581>), “The **law on the reintegration** of the region was backed by 280 MPs, calling Russia an ‘aggressor’ state” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-42741778>), “Ukrainian negotiators have said that a new **ceasefire** is due to come into effect on 29 August, in time for the new school year” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-45287889>), “There will be talk of more **economic sanctions**. But Russia is already heavily **sanctioned**, and this has not encouraged it to rethink its annexation of Crimea” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-46340283>).

Ставлення авторів до ефективності цих миротворчих заходів є скептичним, опосередковано вони змальовані як неефективні: “The international security organisation OSCE says there are many **daily violations of the Minsk ceasefire** accord by both sides” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-36099885>). При цьому воєнний конфлікт загалом набуває тональності зневіри в його швидкому подоланні, що реалізується за допомогою помірною використання епітетів та метафор: “A September ceasefire, signed in Minsk in Belarus, has **failed to stop the violence**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-31158925>), “**War** in eastern Ukraine is now **routine** for the people still living there, and there is **little cause for optimism, despite** a ceasefire and a **strong desire for peace**. <...> But while the **citizens crave peace**, there has been **little or no progress** in the corridors of diplomacy and international power” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-35990401>).

Масштабна актуалізація субконцепту ВІЙСЬКОВЕ ПРОТИСТОЯННЯ Й БОРОТЬБА ЗА ТЕРИТОРІЮ закономірно відбулася після відкритої агресії Росії проти українських кораблів у Керченській протоці 25 листопада 2018 р. Протягом 25 листопада – 4 грудня служба новин *BBC* присвятила цій ситуації 13 репортажів. Їх аналіз дозволяє говорити передусім про розширення таких компонентів цього субконцепту, як «**локуси**» за рахунок включення до нього Азовського моря загалом і Керченської протоки зокрема, «**об’єкти впливу**» (українські моряки, судна й судноплавні компанії: *Ukrainian sailors, navy, Ukrainian vessels, shipping companies*), «**негативні наслідки**» (обмеження судноплавства в Азовському морі – *complete blockade on ships*) та «**способи вирішення конфлікту**» (запровадження воєнного стану – *martial law*).

У матеріалах, присвячених цим подіям, Росія вже чітко постає стороною конфлікту, який іноді фігурує навіть як *Russia-Ukraine conflict*, хоча характеристика протистояння також лишається стриманою: “Russian border guards intercepted and seized three Ukrainian navy boats off Crimea on 25 November, in a major escalation of the **Russia-Ukraine conflict**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-46345697>). Основними лексемами для вербалізації субконцепту так само є *clash, conflict* (дістають у цьому контексті постійний епітет *open*), *confrontation, crisis, hostility* й *tension*: “**Tension** escalates after Russia seizes Ukraine naval ships. <...> The **crisis** began when Russia accused the Ukrainian ships of illegally entering its waters” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-46338671>), “There has been growing **hostility** between Ukraine and Russia over access to the Black Sea and the Sea of Azov...” (<https://www.bbc.com/news/av/world-46351715>), “Sunday’s **clash** is the first time Russia and Ukraine have come into **open conflict** in recent years...” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-46340283>), “The naval **confrontation** off the coast of Crimea was staged by the Ukrainian President Petro Poroshenko, his Russian counterpart Vladimir Putin says” (<https://www.bbc.com/news/av/world-europe-46371410>). Лише як цитата з посиланням на українську владу фігурує в цих репортажах поняття *aggression*: “Ukraine has condemned the incident as a Russian ‘act of **aggression**’” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-46370619>).

Решта виокремлених субконцептів дістають значно менш докладне висвітлення, тож, на нашу думку, вони перебувають на периферії, але при цьому зберігають виразний зв’язок з ядром. Це є цілком природним, оскільки саме розгортання

воєнних дій на сході України та анексія Криму стали катализатором конфронтації в соціально-економічній, культурній та релігійній сферах. Росія виступає стороною таких протистоянь у матеріалах *BBC* опосередковано, адже не може безпосередньо впливати на політику України у сфері мовного законодавства, релігії та культури.

Кожен із цих субконцептів також реалізується через доволі стандартизовану сукупність лексем, багато з україномовних еквівалентів котрих є наразі активними компонентами мовної картини світу українців:

1. ЕКОНОМІЧНЕ ПРОТИСТОЯННЯ оприявнюється передусім через номени *economic blockade, trade boycott, tit-for-tat trade embargos, ban, border blockade*: “Russia-Ukraine road **blockades hit trade**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-35577726>), “Ukraine has **stopped exporting** arms and military components to Russia and no longer buys gas from Gazprom. Russia and Ukraine have **hit each other with food import bans...**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-36099885>). Негативні наслідки, як можемо переконалися, у цьому випадку подано через метафору *hit with food import bans*.

2. МЕДІЙНА (ІНФОРМАЦІЙНА) ВІЙНА дістає вербалізацію через номени *media war, cultural tit-for-tat war, propaganda war, culture war, information war, cultural boycott*. Також провідними для оприявнення цього субконцепту є лексеми *ban, bar, blacklist*: “**‘Information war’** is seen as part of Russia’s ‘aggression’ against the pro-Western government in Kiev” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-33863697>), “Ukraine **bans** Russian films in **media war**. Ukraine has **blacklisted** 83 cultural figures... Ukraine **accuses** Russia of **waging a propaganda war...**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-36099885>), “As well as **blacklisting** performers, Russia and Ukraine have **barred** each other’s main TV channels from broadcasting in their territory” (<https://www.bbc.com/news/blogs-news-from-elsewhere-37908828>).

Конкретну реалізацію дістає в цьому ракурсі смисловий компонент «негативний вплив» через лексеми *‘hate’ ideology, separatist moods, information warfare, anti-Ukrainian rhetoric, threat to national security*. При цьому слід зазначити, що всі ці загрози журналісти не зауважують самі, а тільки запозичують із висловлювань представників української сторони, тобто користуються їхньою риторикою, зберігаючи власний нейтралітет: “Ukraine’s culture ministry denounced them as a **‘threat to national security’**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-33863697>).

3. МОВНА ВІЙНА представлена через метафору *heart of the Ukraine conflict* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-39302909>), оскільки, на думку аналітиків *BBC*, непорозуміння в цьому питанні призводять до загострення напруження між сторонами і є приводом для втручання Росії у внутрішню політику України: “Even though there had been little **tension** between Ukrainian and Russian **speakers** before **hostilities** erupted, the Kremlin said Russians in Ukraine faced **‘genocide’** and deserved **protection**, by **military** means if necessary. Kiev, on the other hand, has been saying that it is the **Ukrainian language** that needs to be **protected**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-39302909>).

4. БОРОТЬБА ЗА РЕЛІГІЙНУ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ постає в матеріалах *BBC* передусім як звільнення від духовного впливу Росії й віднайдення українською церквою самобутнього шляху: “In Ukraine, a new **independent Orthodox church** is set to **reject** 350 years of **spiritual domination** by **Russia**” (<https://www.bbc.co.uk/programmes/b0brfr0m>), “Why Ukrainian churches want to **break free from Moscow**” (<https://www.bbc.com/news/topics/crr7mlg0d21t/ukraine-conflict>), “Ukrainian President Petro Poroshenko has announced the creation of an **independent** Ukrainian Orthodox Church, marking a **historic split from Russia**” (<https://www.bbc.com/news/world-europe-46575548>). Як можна переконалися, з метою підкреслення епохальності та сподіваності для українців цієї події автори використовують під час її опису метафори, що увиразнюють семантику «відриву», посиляючись на риторіку тодішнього Президента України Петра Порошенка: *break free, historic split*. У матеріалах, присвячених розгортанню розслідувань протиправної діяльності очільників УПЦ Московського патріархату, цей субконцепт дістає репрезентацію через словосполучення *religious tension* (<https://www.bbc.com/news/world-europe-46397644>).

Отже, протягом 2014–2018 років концепт УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ справді віднайшов багатогранну реалізацію в матеріалах британської служби новин *BBC*. При цьому його вербальна репрезентація постає досить стриманою: журналісти рідко вдаються до емоційно-експресивної лексики й, на відміну від українського політикуму та ЗМІ, здебільшого не пропонують чіткої оцінки конфлікту, дотримуючись передусім принципів максимально беземоційного й неупередженого викладу. Однак водночас, прагнучи привернути увагу реципієнта, увиразнити фактичний матеріал за допомогою образності та експресивності, а також запропонувати читачеві певні оцінні орієнтири, автори дещо розширюють номінативне поле цього концепту за рахунок експресивної складової, послуговуючись передусім метафорами та епітетами.

Подальше дослідження окресленого концепту в дискурсі провідних англійських медійних ресурсів видається нам надзвичайно перспективним, зокрема в ракурсі порівняння його структури й експресивно-аксіологічного навантаження на матеріалі українських, британських та американських ЗМІ.

Література:

- Василик Л. Є. Сучасна світоглядна публіцистика літературно-художніх видань в контексті історії української журналістики: концептосфера національної ідентичності. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2010. 36 с.
- Іващенко В. Л. Концептуальна репрезентація фрагментів знання в науково-мистецькій картині світу (на матеріалі української мистецтвознавчої термінології). Київ: ВД Дмитра Бураго, 2006. 328 с.
- Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс. Волгоград: Перемена, 2002. 477 с.
- Маслова В. А. Введение в когнитивную лингвистику. Москва: Флинта; Наука, 2006. 296 с.
- Мацьків П. Концептосфера БОГ в українському мовному просторі. Київ – Дрогобич: Коло, 2007. 332 с.
- Мудраченко Т. Б. Актуалізація концепту УКРАЇНА в сучасному англійському газетному дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2013. 23 с.
- Печончик Т. І. Концепт «свобода слова» та його вербалізація в сучасному українському мас-медійному дискурсі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2010. 20 с.
- Попова З. Д., Стернин И. А. Когнитивная лингвистика. Москва: АСТ; Восток – Запад, 2007. 314 с.
- Прихода Я. В. Концепт ЄВРОПА в українській публіцистиці: когнітивно-лінгвістичні аспекти : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08. Львів, 2004. 16 с.
- Скаб М. Закономірності концептуалізації та мовної категоризації сакральної сфери. Чернівці: Рута, 2008. 560 с.
- Старко В. Ф. Концепт ГРА. Луцьк: Вежа, 2007. 204 с.
- Старова О. О. Мовна об'єктивація концепту ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА в сучасних українських інтернет-виданнях. Bezpieczeństwo państw Europy Środkowo-Wschodniej w kontekście zagrożeń ekologicznych. Słupsk: Akademia pomorska w Słupsku, 2017. S. 303–314.